

Відповіді
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на зауваження викладені у звіті експертної групи Про результати акредитаційної експертизи
освітньої програми 1988 «Геологія» ,
рівень вищої освіти Магістр, спеціальність 103 - Науки про Землю

Співпраця з експертною групою була змістовною й продуктивною. Ми вдячні експертам за ґрунтовні обговорення й відзначені сильні сторони ОП Геологія. Рекомендації слугуватимуть покращенню реалізації ОП та її подальшому вдосконаленню у відповідності до цілей ОП. Водночас ми маємо певні заперечення та коментарі щодо окремих позицій звіту:

<i>Критерій</i>	<i>Звіт Експертної групи</i>	<i>Коментар Університету</i>
Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення	<p>Експертна група встановила, що мають місце окремі слабкі сторони програми, що не є критичними, але потребують удосконалення, а саме:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) виявлені потреби стейкголдерів до формулювання цілей та ПРН враховувати під час наступного перегляду ОП; 2) відкоригувати та спростити навігацію пошуку на офіційних веб-сайтах ЗВО документів, що містять інформацію про вступ за ОП; 3) клопотати про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті; 4) посилити співпрацю з роботодавцями щодо працевлаштування здобувачів вищої освіти.; 5) залучати результати власних наукових досліджень до переліку рекомендованих джерел у робочих програмах навчальних дисциплін, ширше застосовувати методи практичного навчання; 6) розробити силабус; <p>Також зазначається, що слабкими сторонами є:</p> <ol style="list-style-type: none"> 7) несвоєчасне для набору здобувачів вищої освіти у 2018 р. підписання зазначеної ОП ректором ЗВО 20.03.2019 р., 	<p>З наведеними пропозиціями вдосконаленню програми можна погодитись частково – більшість з них базуються на незначних недоліках програми. Детальний виклад наших заперечень за цими рекомендаціями наводимо при описі критеріїв</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) критерій 8; 2) критерій 3; 3) критерій 3; 4) критерій 8; 5) критерій 4; 6) критерій 4; 7) критерій 2; 8) критерій 4; 9) критерій 8; 10) критерій 8; 11) критерій 8.

	<p>8) деякі розбіжності між окремими освітніми компонентами та компетентностями і ПРН; у матриці відповідності за ОП ПРН, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання, є випадки, коли заявлені освітні компоненти передбачають лише методи теоретичного навчання для досягнення ПРН;</p> <p>9) відсутнє програмне забезпечення та чітка процедура перевірки матеріалів на наявність академічного плагіату;</p> <p>10) відсутній чіткий регламент періодичного перегляду ОП</p> <p>11) недостатньо велика кількість здобувачів вищої освіти, які беруть участь у програмах кредитної мобільності.</p> <p>Слід зазначити, що всі виявлені зауваження та недоліки освітньої програми не є суттєвими, а представниками ЗВО мають готовність активно працювати над реалізацією вищезазначених рекомендацій щодо їх усунення та вдосконалення освітньої діяльності у цілому.</p>	
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:</p>	<p>Загальний аналіз щодо Критерію 1:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.</p> <p>ОП становить собою системний і структурований алгоритм набуття професійних компетентностей, опановуючи освітні компоненти навчального плану, які становлять чітку, логічну взаємопов'язану систему та у своїй сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та результатів навчання. До позитивних практик слід віднести те, що при проектуванні, розробці та перегляді ОП враховувався досвід реалізації подібних освітніх програм у ЗВО</p>	<p>На наш погляд зауваження за даним критерієм не є коректними, оскільки потреби всіх стейкхолдерів було враховано при проектуванні та визначенні цілей ОП, зокрема визначено головні потреби здобувачів вищої освіти при набутті відповідних компетентностей, необхідних для працевлаштування на вітчизняному ринку праці, потреби працедавців (про що свідчить постійна комунікація з ними, обговорення ОП та визначення їх вимог до випускників, що зафіксовано у численних договорах, протоколах засідань кафедр та участі у ярмарках вакансій), а також великий науковий та виробничий досвід НПП, задіяних у реалізації ОП (засвідчений відповідними сертифікатами про стажування, участі у міжнародних</p>

	<p>зарубіжних країн (Університет Лотарингії, Франція; Університет Природних ресурсів та наук про життя, Австрія; Curtin University, Австралія тощо)</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.</p> <p>Виявлені потреби стейкхолдерів до формулювання цілей та програмних результатів навчання рекомендуємо враховувати під час наступного перегляду ОП. Усунути технічні помилки, які були допущені при оформленні документації.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 1. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.</p> <p>Зважаючи на сильні та слабкі сторони, позитивні практики за ОП, експертна група дійшла висновку, що ОП «Геологія» відповідає за Критерієм 1 рівню В.</p>	<p>проектах, виконанні тематичних робіт).</p> <p>На наш погляд зауваження за даним критерієм не є коректними, оскільки потреби всіх стейкхолдерів було враховано при проектуванні та визначенні цілей ОП, зокрема визначено головні потреби здобувачів вищої освіти при набутті відповідних компетентностей, необхідних для працевлаштування на вітчизняному ринку праці, потреби працевлаштованих (про що свідчить постійна комунікація з ними, обговорення ОП та визначення їх вимог до випускників, що зафіксовано у численних договорах, протоколах засідань кафедр та участі у ярмарках вакансій), а також великий науковий та виробничий досвід НПП, задіяних у реалізації ОП (засвідчений відповідними сертифікатами про стажування, участі у міжнародних проектах, виконанні тематичних робіт).</p> <p>Що стосується технічних помилок у документації, то зауваження є не достатньо конкретизоване і певною мірою несуттєвим.</p>
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:</p>	<p>Загальний аналіз щодо Критерію 2:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.</p> <p>Згідно аналізу матеріалів акредитаційної справи, проведення виїзної експертизи експертною групою встановлено такі сильні сторони ОП за Критерієм 2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ОП становить собою системний і структурований алгоритм набуття професійних компетентностей, який становить чітку, логічно взаємопов'язану систему та у своїй сукупності дає можливість досягти заявлених в ОП цілей та ПРН. 2) ОП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок. 3) Хорошою практикою є викладання дисциплін 	<p>За даними зауваженнями, які на наш погляд не є критичними, надаємо наступні пояснення.</p> <p>1-2. ОП «Геологія» ОС магістр розроблялася і затверджувалася у відповідності до затвердженого в 2014 році порядку (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poryadok%20specializacii-2014.doc) та наказу ректора від 05.03.2018 року (№158-32 "Про затвердження тимчасового порядку розроблення, розгляду і затвердження освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм" http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poryadok_OP.pdf).</p> <p>(паспорт програми був затверджений 05.04.2016 р., пілотний навчальний план був затверджений 30.01.2018 р.; власне опис ОП був затверджений 25.06.2018 на засіданні Вченої ради Університету; фінальний навчальний план, за яким відбувається</p>

	<p>англійською мовою, що дозволяє здобувачам вищої освіти набувати уміння та практичні навички, які використовуються у світовій практиці.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.</p> <p>1) ОП «Геологія» було своєчасно розглянуто та затверджено на засіданні Вченої ради ЗВО протокол №11 від 04.06.2018 р., але потім підписано та введено в дію року наказом ректора №261-32 від 20.03.2019 р. (про що було надано відповідні документи).</p> <p>2) Експертна група перевірила дисципліни, за якими навчаються здобувачі вищої освіти набору 2018 р. на ОП «Геологія», порівняла їх із змістом цієї ОП, який було додано до Відомостей про самооцінювання, та встановила, що порушення відсутні, окрім несвоечасного підписання зазначеної ОП</p> <p>3) виявлено деякі розбіжності між окремими освітніми компонентами та компетентностями і ПРН.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 2. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2. В цілому ОП складена правильно і збалансована за освітніми компонентами та розподілом кредитів між ними. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації по Критерію 2 експертна група дійшла висновку, що ОП «Геологія» відповідає Критерію 2 за рівнем В</p>	<p>навчання, був затверджений 29.06.2018. Таким чином, наявні документи демонструють відповідність порядку розгляду та затвердження навчальної документації внутрішнім положенням Університету і законів України. Наказ ректора Університету №261-32 від 19.03.2019 р. передбачає: «Дію затверджених описів програм поширити на зміст і організацію підготовки здобувачів вищої освіти, які поступили на навчання на означені програми у 2016 році і наступні роки». (копія наказу була надана експертній групі). Така процедура затвердження і підписання ОП ілюструє процес вдосконалення форм опису освітніх програм в університеті і не є недоліком, а одним з елементів внутрішнього забезпечення якості освіти.</p> <p>3. Розбіжності між окремими освітніми компонентами та компетентностями і ПРН, що вказуються у зауваженні не є конкретизованими. На думку гаранта і робочої групи освітні компоненти ОП гарантують досягнення ПРН та відповідних їм компетентностей, що підтверджується у відповідних таблицях співвідношень.</p>
<p>Критерій 3.</p>	<p>Загальний аналіз щодо Критерію 3:</p>	<p>Київський національний університет імені Тараса Шевченка не погоджується із зауваженням по</p>

<p>Доступ до освітньої програми визнання результатів навчання:</p>	<p>до та</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.</p> <p>Представлені правила прийому на навчання за ОП «Геологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти є чіткими та зрозумілими і не містять дискримінаційних положень. Подані та розглянуті відповідно до усіх вимог програми вступних іспитів. Визначено зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Позитивним є широке впровадження програми академічної мобільності за ОП «Геологія». Застосовується й практика визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.</p> <p>Відкоригувати та спростити навігацію пошуку на офіційних веб-сайтах ЗВО документів, що містять інформацію про вступ за ОП «Геологія».</p> <p>Клопотати про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що прослідковуються під час реалізації освітньої програми.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 3.</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.</p> <p>ОП має високий рівень відповідності за усіма підкритеріями Критерію 3. Враховуючи голістичний підхід в оцінюванні, релевантність фактів та їх контексту, вважаємо, що ОП та освітньо-наукова діяльність, що провадиться за даною програмою, загалом відповідають Критерію 3 за рівнем В, з виявленими недоліками, що не є суттєвими..</p>	<p>Критерію 3.</p> <p>1. Інформація про вступ на ОП «Геологія» є доступною та відкритою, тому абітурієнти безперешкодно можуть її отримати на сайті ННІ «Інститут геологія» та КНУ імені Тараса Шевченка.</p> <p>2. Щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, то Згідно Закону України Про освіту (ст..8, п.5) «Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством». Таким чином ЗВО позбавлені можливості вирішувати ці питання самостійно, що підтверджується практикою імперативного (без врахування точки зору ЗВО) встановлення МОН різних правил щодо визнання сертифікатів з володіння іноземною мовою при вступі на програми різних рівнів вищої освіти (магістра і доктора філософії). Крім того, згідно ст.38. Закону України Про освіту органом який «формує вимоги до ... визнання результатів неформального та інформального навчання» називається Національне агентство кваліфікацій.</p> <p>Таким чином підстав для зниження оцінки за Критерієм 3 до рівня В немає, а відмічений експертами високий рівень відповідності за іншими позиціями, зокрема врахування результатів навчання отриманих під час академічної мобільності, а також відповідних навчальних курсів закордонних лекторів, підтверджених відповідними сертифікатами, дозволяє нам пропонувати оцінити дану ОП за Критерієм 3 на А.</p>
---	--	---

<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:</p>	<p>Загальний аналіз щодо Критерію 4:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Форми та методи навчання й викладання в цілому сприяють заявленим у ОП цілям та ПРН, що відповідають студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи. 2) НПП мають відповідну кваліфікацію, на високому рівні проводять науково-дослідницьку, методично-організаційну та навчально-викладацьку роботу, оновлюють зміст освіти на основі власних наукових досягнень і сучасних українських та міжнародних практик у геологічній галузі. Високим є рівень залучення здобувачів вищої освіти до здійснення науково-дослідницької роботи та апробації її результатів. <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.</p> <p>У матриці відповідності за ОП «Геологія» ПРН, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання, є випадки, коли заявлені освітні компоненти передбачають лише методи теоретичного навчання для досягнення ПРН.</p> <p>До переліку рекомендованих джерел у робочих програмах навчальних дисциплін не залучені наявні результати власних наукових досліджень. Рекомендовано залучати результати власних наукових досліджень до переліку рекомендованих джерел у робочих програмах навчальних дисциплін. Більш широко застосовувати методи практичного навчання.</p>	<p>На наш погляд зауваження за даним критерієм є недостатньо обґрунтованими.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фактично кожний з компонентів ПРН в описі ОП містить обов'язково аналітичну та практичну складову та передбачає застосування прикладноорієнтованого підходу до досягнення ПРН. Крім того, у звіті ЕГ зазначається, що експертна група переконалась, що окрім теоретичних, при викладанні усіх освітніх компонентів застосовуються і практичні методи. 2. Оскільки всі НПП, що задіяні у реалізації ОП, є висококваліфікованими науковцями, то при викладанні кожної дисципліни використовуються власні наукові розробки, що підтверджується численними актами впровадження результатів наукових досліджень у навчальний процес за кожною тематикою, у виконанні якої беруть участь НПП. Посилання на наукові публікації викладачів містяться у розділі «Рекомендовані джерела» (наприклад, «Моделювання геологічних процесів і структур», «Науково-дослідницький практикум за спеціалізацією» http://www.geol.univ.kiev.ua/docs/programs/gengeol/practicum_mgs.pdf та ін. 3. Щодо більш широкого використання методів практичного навчання, то вони використовуються у достатній мірі, що підтверджується переліком освітніх компонентів, робочими програмами навчальних дисциплін, застосуванням у більшості курсів спеціалізованого програмного забезпечення, та наявністю відповідних практик. 4. Вимога щодо запровадження силабусів є проявом бюрократизму. Рішенням Вченої ради від 30 червня 2017 року у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка починаючи із 2017/2018 навчального року були запроваджені у освітній формі ряд форм документів (опис освітньої
---	--	---

	<p>Для представлення інформації про освітні компоненти рекомендується розробити силабус.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 4. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4. Враховуючи сильні сторони та позитивні практики, наведені рекомендації, вважаємо, що ОП «Геологія» відповідає критерію 4 за рівнем В.</p>	<p>програми, форма робочої навчальної програми дисципліни, форма представлення інформації про кваліфікацію науково-педагогічних працівників тощо) http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_Form_Doc-729-32_11-08-2017.pdf які надалі були імplementовані у нове положення про організацію освітнього процесу та інші нормативні документи Університету. Запроваджена нова форма робочої програми навчальної дисципліни (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Dod5_rob_prog.pdf) містить всі інформаційні блоки властиві силабусам (вона розроблялася із врахуванням типових форм силабусів європейських університетів) крім назви. Відтак, щоб уникнути надмірної завантаженості викладачів непродуктивною бюрократичною роботою в університеті свідомо не розробляють і не будуть розробляти додаткові дублюючі документи.</p> <p>Таким чином підстав для зниження оцінки за цим критерієм до рівня В немає, а зважаючи на сильні сторони програми вважаємо що належним для неї рівнем оцінки за Критерієм 4 є А.</p>
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:</p>	<p>Загальний аналіз щодо Критерію 8:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8. Розробка, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм у ЗВО відбувається згідно оприлюднених на сайті документів за встановленими процедурами. Проводиться анкетування здобувачів вищої освіти щодо методів навчання та викладання. В академічній спільноті сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою. Всі учасники освітнього процесу та</p>	<p>1. У ЗВО впроваджено «Положення про систему виявлення та запобігання академічного плагіату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», затверджене Вченою радою КНУ від 02.03.2020 р., протокол № 8; введено в дію Наказом Ректора № 197-32 від 10.03.2020 р. http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352, яке передбачає обов'язкову перевірку кваліфікаційних робіт бакалавра і магістра на наявність академічного плагіату. Згідно цього наказу всі магістерські роботи у квітні 2020 року будуть перевірені системою «Unichек».</p>

	<p>роботодавці залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення якості ОП як партнери. У ЗВО існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. Система забезпечення якості ЗВО забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.</p> <p>Відсутнє програмне забезпечення та чітка процедура перевірки матеріалів на наявність академічного плагіату.</p> <p>Відсутній чіткий регламент періодичного перегляду ОП.</p> <p>Недостатньо велика кількість здобувачів вищої освіти бере участь у програмах кредитної мобільності.</p> <p>Рекомендується – продовжити та посилити співпрацю з роботодавцями щодо працевлаштування здобувачів вищої освіти.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 8.</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.</p> <p>Зважаючи на наведені сильні та слабкі сторони в контексті критерію 8, експертна група дійшла висновку, що ОП «Геологія» за критерієм 8 відповідає рівню В.</p>	<p>До цього часу всі магістерські роботи перевірялись на плагіат згідно сформованих на кафедрі загальної та історичної геології та кафедрі геології родовищ корисних копалин відповідних баз бакалаврських та магістерських робіт.</p> <p>2. Процедура перегляду ОП чітко регламентується документами Університету, головним з яких є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Положення про організацію освітнього процесу http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf - Наказ ректора від 05.03.2018 року за №158-32 "Про затвердження тимчасового порядку розроблення, розгляду і затвердження освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм" http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poryadok_OP.pdf - Наказ ректора "Про затвердження Тимчасового порядку розгляду пропозицій щодо внесення змін до описів ступеневих освітніх програм" від 08.07.2019 року за №601-32 - Тимчасове положення про Сектор моніторингу якості освіти - http://nmc.univ.kiev.ua/docs/TSNUK_sector_monitoringu.PDF - Положення про Науково-методичну раду Київського національного університету імені Тараса Шевченка http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Tymchasovyi%20poryadok%20vnesennya%20zmin%20do%20OOP.pdf <p>Зміст та ПРН за ОП постійно обговорюються зі стейкхолдерами, про що зазначено в протоколах засідання кафедри загальної та історичної геології та геології родовищ корисних копалин. Як зазначено у звіті, результати зустрічей експертів зі</p>
--	---	---

стейкголдерами показали, що вони ознайомлені з описом та змістом ОП «Геологія» та готові вносити свої пропозиції під час наступного перегляду цієї ОП.

3. Завідуюча кафедри загальної та історичної геології є координатором програми академічної мобільності Erasmus+, за якою відбувається обмін із провідними ЗВО Франції в освітній та науковій сфері (згідно підписаної угоди КНУ та університету Лотарингії). В межах цієї програми студенти та викладачі мають можливість вивчити досвід університетів Франції впродовж тривалого періоду. Однак існує конкурсний відбір, який унеможливує участь всіх бажаючих, тому можливість навчання та стажування отримують лише ті студенти, які мають високий рейтинг (наприклад, Поляковська К.). ННІ «Інститут геології» в рамках програми академічної мобільності приймав студентів Східноказахстанського технологічного університету, і студенти обох ВНЗ мали можливість спілкування та обміну досвідом. Крім того, є постійний обмін досвідом із вітчизняними ВНЗ.

4. В ННІ «Інститут геології» існує тісна співпраця з роботодавцями, про що свідчать численні договори з геологічними підприємствами та галузевими інститутами НАН України. Більшість випускників працює за фахом (зокрема, Інститут геологічних наук НАН України, Інститут геохімії навколишнього середовища НАН України, Полтавський ГЗК та ін.)

Таким чином підстав для зниження оцінки за Критерієм 8 до рівня В немає